

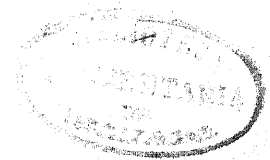
ORATIO
DE PEREGRINATIONE
STVDII MEDICINAE
ergò suscepta, deq; sum-

ma vtilitate eius Medicinæ partis, quæ
medicamentorum simplicium
facultates explicat.

AVTORE

LAVRENTIO GRYLLO
Medicinæ Doctore & Professore.

ANNO 1566.

ORATIO
DE PEREGRINATIONE
STVDII MEDICINAE
lis ergò suscepta, deq; sum-
ma utilitate eius Medicinæ partis, quæ
medicamentorum simplicium
facultates explicat.

AVTORE

LAVRENTIO GRYLLO
Medicinæ Doctore & Professore.

ANNO 1566.

CANDIDO LECTORI S.

Posteaquam Doctori Gryllo publicum profitendi munus in Academia Ingolstadiensi iam demandatum esset, accidit, ut paulò antè, quàm id ipsum aggredere, peregrè proficiscès sinistro casu alterutrum femur confringeret. Tandem verò post grauisima, quæ hinc sensit, incommoda, maiori ex parte restitutus, etiamsi propter recentem, necdum vndequaq; obfirmatam ossis fracti consolidationem lecto diutius decumbere cogere, tamen ne communi studiosorum vtilitati deesset, nulla ferme valetudinis habita ratione, lectionem sibi iniunctam auspicatus est, & pro recepta Gymnasij consuetudine, loco solennis, ut vocant, principij, orationem hanc in Musæo priuatim, multis tamen doctis viris & studiosis adolescentibus isthic congregatis, è lectulo recitauit, Anno 1556. die 10. Ianua: Cuius rei te, candide lector, ut ex-

xordium orationis facilius intelligeres, breuiter admonendum esse putauit. Benè vale.

ORATIO L. GRYLLI

MEDICI, QUAM IN SOLENNI
PROFESSIONIS PVBLICAE

p principio recitauit Ingolstadij.

Non existimo quenquam vestrum esse, auditores optimi, qui aut splendidam & elaboratam Orationem in hoc rerum mearum statu à me requirant: aut nouam initiandi rationem, & inusitatum hunc locum admiretur. Grauisimus enim hic fortunæ casus, quo superioribus diebus oppressus & propemodum extinctus fui, non solum corpus mihi ita afflixit, ut vix manibus hominum gestari, nedum ad vestros conuentus prodire possim, sed etiam animum adeò conturbauit, ut nec de propria quidem salute quicquam ferè statuere, tantum abest, ut in literis & ornata oratione excogitanda aliquid præstare valeam. Est enim animus nonster tanto consensu cum corpore iunctus & connexus, ut, corpore paulò vehementius confluctante, fieri non possit, quin & mens de statu suo non nihil deiciatur. Si ergo neq; orationem doctissimis vestris auribus dignam habuero: neq; in eo loco, qui amplissimo huic consensui dicatus est, dixerò, spero omnino vos mihi veniam duros.

Cùm enim Princeps noster Illustrissimus in vestrum ordinem me cooptarit, & ad docendam medicinam in nobilem hanc Scholam euocarit, operæ precium esse putauit, ut primo quoq; tempore me vobis indicarem, vestramq; beneuolentiam & amicitiam aucuparer: meq; ipsum & res meas omnes vobis commendarem, ut qui in acerba hac mea calamitate, opera, consilio,

a ij gratia

Albertus Dux
Bavariæ.

gratia & voluntate vestra magis haberem opus, quam si res expectarem paulò secundiores, quare hoc negotium nequaquã putavi differendum, Non autem arbitror de laudibus Medicinæ hoc tempore apud vos mihi quicquam esse dicendum, cum non dubitem hoc argumentum à doctis hominibus ante me in hac Schola non rarò eruditè & pro dignitate tractatum esse, De rebus ergo priuatis, & ad institutum præsens pertinentibus dicam: ac in primis quidem de consilij, laborum, peregrinationum & studiorum meorum rationibus, quas in addiscenda Medicina hætenus fui secutus: Deinde verò de præstantia eius doctrinæ, quæ materiæ medicæ & simplicium medicamentorum noticiam tradit, Hæc enim pars mihi publicè explicanda assignata est. Cum igitur post annos pueritiæ meæ, in Schola Viennensi & hac Ingolstadiana in Græcis & Latinis literis qualescunq; progressus fecissem, & per adolescentiam postea etiam liberaliores disciplinas non nihil degustassem, tandem ad grauiora Philosophiæ studia me contuli, vsus Præceptore Iacobo Scheckio in Schola Tubingensi insigni Philosopho, Eo tempore de vitæ genere certo constituendo & à me & à parentibus cognatisq; meis sedulò fuit deliberatum, Et cum propter tenuitatem corpusculi mei & crebram aduersam valetudinem, & alias causas omnibus consultum videretur, vt ad perpetuum vitæ institutum medicinæ professionem deligerem, paulo post cum sapientiæ studio medicinam coniungere coepi. Et prima huius artis fundamenta ieci sub Leonhardo Fuchsio, viro in Tironibus instituendis diligentissimo, & editis varijs monumentis vbiq; gentium claro. Quo præceptore biennio sum vsus, & eo docente aliquot partes Medicinæ primùm mihi familiares feci, præcipuè verò in re herbaria non parum ab eo fui adiutus. Posthæc Ingolstadium redij, & clarissimos huius Scholæ Medicos non
 minori

Iacobus Scheckius.

Leonhardus Fuchsius.

minori cum fructu circiter biennium audiui, Iohannem scilicet Veltmüllerum, nostri Collegij Decanum dignissimum, arte, *Iohannes Veltmüllerus.* doctrina, & vsu rerum medicarum præstantissimum: deinde & doctissimum Iohannem Ammonium Agricolam, qui ingenio & *Iohannes Agricola Ammonius,* industria atq; lucubrationibus suis & artem nostram iuuat ornauitq;, & famam apud doctos sibi peperit immortalem.

Interea temporis Iohannes Iacobus Fuggerus vir affluentia *Iohannes Iacobus Fuggerus.* opum quidem felix, sed virtute, ingenio, & prudentia longe felicissimus, & certè nunquam satis laudatus, prudentissimo consilio cogitare coepit de vno atq; altero medicinæ studioso, in Italia & alibi instituendo, vt quæ in Germania ad medicinam absolute perdiscendam viderentur deesse, ea apud cæteros consequerentur: nempe certam noticiam & de vso medicamentorum peregrinorum & plantarum, quæ sub nostro cælo non nascuntur: Deinde etiam de difficilibus et dubijs huius scientiæ locis & disputationibus aliorum extra Germaniam insignium medicorum iudicia, sententias & cogitationes acres & ingeniosas audirent: Postremò verò vsu rerum & experientiâ, quam *ἡσθησις* vocant, sibi compararent, & quod in Germania denegatur à Præceptoribus suis ad ægrotantes varios quasi manu ducerentur, & non ex libris tantum, sed ex inspectione & re præsentis, quæ ad egros curandos pertinerent, addiscerent, & continuo vsu obseruarent, vt si hac ratione aliquis præter cæteros eximie profecisset, is non solum ipsi, à quo beneficiû accepisset, sed etiam reipublicæ sua arte & industria prodesset. Hoc consilio vir nobilissimus & prudentissimus de Medicis peregrè alendis cogitauit. Inter quos et me sibi à Nicolao Eberhardo Iureconsulto clarissimo indicatû *Nicolaus Eberhardus.* afeiuit, & vltro maximis beneficijs prouocauit, & per totam Italiam, per omnem Galliam, per Britanniam & vniuersam Germaniam integro ferè septennio peregrinantem sumptu non
 a iij vulgari

vulgari sustentauit: Ita vt ad præclaram eruditionem, & magnarum rerum cognitionem comparandam nihil mihi, præter voluntatem meam, deesse posset. Quantum verò in hac studiorum commoditate profecerim, aliorum esto iudicium. Malo enim vos ex re ipsa aliquando huius rei fidem, quàm ex mea prædicatione cognoscere. Vt tamen hoc solùm vobis persuadeatis, nec ociosas meas profectioes, nec à studio artis nostræ alienas, sed cum ingenti huius profefsionis vtilitate coniunctas fuisse, dum totius, huius peregrinationis consilia & rationes vobis singulatim exposuero, me, quæso, patienter audite. Spero hanc narrationem vobis nec tædiosam nec iniucundam fore. Iam igitur octauus agitur annus, quo primum ductu & auspicijs eiusdem Magnifici Fuggeri, in Italiam ingeniorum & bonarum disciplinarum parentem, iter suscepi. In qua profectioe, quem admodum & in cæteris omnibus, vt officij & instituti mei memor essem, diligenter operam dedi. Quicquid enim per alpes nobilium, & præcipuarum plantarum occurrebat, obseruauit, collegi, examinavi. Cùm autem felici itinere peruenissem Venetias, illic & tum, & alias postea sæpè Aromata, & in vniuersum omnia peregrina medicamenta ex oriente allata, qua potui diligentia, contemplatus sum, & quæ in suo genere optima probatissimaq; & quæ adulterata & vitiata essent, didici & annotavi: Adq; & in tanta copia rerum & Emporio frequentissimo facile sum cõsecutus. Deinde & Medicos eius vrbs præcipuos (quod vbiq; facere consueui) salutavi, & eum iisdem de difficilioribus & controuersis quibusdam nostræ scientiæ locis familiariter disserui ac disputavi. His ita peractis Patauium accessi, vbi viginti duobus mensibus non sine ingenti, nisi fallor, studiorum & profefsionis meæ vtilitate & incremento commoratus sum. Quo tempore Medicinã adhuc docuit Iohannes Baptista Montanus

Iohannes Baptista Montanus.

tanus Veronensis, qui nostra ætate tantum in Medicina nomen est consecutus, vt non modò omnes ferè huius æui medicos (ab sit inuidia dicto) ipsumq; Manardum & Leonicensem Præceptores suos longè superârît: sed etiam cum quouis antiquorum Medicorum meritò sit conferendus. Eum ferè biennium non solùm publicè docentem audiui, sed etiam priuatim liberè de rebus dubijs & mihi ignotis consului & interrogauit, & per vrbe ad ægrotantes passim studiosè sum comitatus: qui & in Theorica, vt vocant, & in arte exercenda plurima & non pœnitenda fideliter mihi communicauit. In eadem schola præter Montanum audiui clarissimum Bassianum Landum, qui hoc tempore Montano successit, non inferior illo futurus. Præter hos exercitissimum Medicum Aloysium Bellacatum in praxi, vt loquuntur, aliquot mensibus per vrbe sum secutus. Cum Antonio autem Francazano quotidie stata hora in Xenodochio Patauii no, crebris, varijs & propè infinitis curationum exemplis interfui: Publicas autem & priuatas cadauerum sectiones summa diligentia & assiduitate non rarò spectauit. Rei deniq; Herbariæ cognoscendæ commoditatem, quæ Patauij summa est, nequam neglexi. Extruxit enim augustissimus Venetorum Senatus intra moenia Patauina hortum amplissimum & planè Venetorum opibus & magnificentia dignum: In quo plantantur omnis generis herbarum, frutices, & arbores peregrinæ & vulgò ignotæ, quæ ex cunctis orbis terrarum partibus inquisitione & sumptu Venetorum conquiruntur. Hunc hortum non minori cum voluptate, quàm vtilitate studiosè frequentauit, plantarum genera, formas, imagines & varietatem obseruauit, didici & memoriæ commendauit, earumq; exempla viua decerpta reposuit. Præter hæc subinde ad vicinas Thermas Aponenses accessi, vt earum originem, fontes & vires mirabiles diligentius obseruarem cognosceremq;. Venetias interim sæpè accessi & eadem, quæ paulò ante dixi, sedulo egi.

Bassianus Landus.

Aloysius Bellacatus.

Antonius Francazanus.

Hortus Patauinus.

Cum verò tandem consultum & ex re mea esse videretur, vt reliquas etiam Italiae partes perlustrarem, Venetijs soluens per sinum Adriatici maris & Padum fluiuium Ferrariam veni, ibiq; meo more Medicos conueni, & precipuè clarissimum Antonium Musam Brasauolum de re medica præclare meritum, quem aliquot diebus publicè docentem audiui, & humanum ad modum & beneuolum erga me inueni. Inde post dies aliquot Bononiam perrexi, vbi Benedictum Faentinum senem reuerendum conueni, qui vltra sexaginta annos artem medicam exercuit, & maximam dexteritatem ac rerum vsu sibi comparauit, ac in extrema iam sua senectute aliquot monumenta ingenij sui posteris reliquit. Ibidem & Helidæum Medicum, vt præstantem, ita occupatissimum, allocutus sum. Postea Florentiam Hetruriae Urbem planè magnificam & elegantem accessi, vbi Xenodochio ægrotorum inuisendo & Medicis & Pharmacopolis conueniendis multos dies consumpsi. Inde verò decedens Senas me contuli, vbi & iter illud institutum absolui: In quo itinere per Apenninos montes & editiora Hetruriae loca, eximiae & efficaces plantae multae & variae se conspiciendas & obseruandas in natalibus suis locis obtulerunt, quae apud nos nec spontè proueniunt, nec plantatae suas formas & vires seruant. In vrbe Senarum mensibus quinque vixi, Bartholomæo Boninsignio, ac Iulio Verio Medicis peritissimis familiariter vtens, non solum vt Præceptoribus, sed etiam tanquam amicis, quorum alter per urbem ad ægrotantes suos me circumduxit, alter in Pandolcheo ægrotantium quod hospitale vocant, accuratè & fideliter me exercuit, ac mihi ferè semper quinos aut septenos commisit mea opera curandos: ad cæteros verò omnes, quorum ipse curam habuit, nihilominus me perduxit, ac methodum indicauit. Præterea subinde ad Thermas inuisendas egressus sum, quarum

*Antonius Mu-
sa Brasauolus.*

*Benedictus Fa-
entinus.*

*Helidæus Me-
dicus.*

*Bartholomæus
Boninsignius.*

quarum in agro Senensi supra XV. scaturigines hinc inde habentur: Ita vt in ea vrbe non parum in artis nostrae exercitio menserim profecisse. Mitigato igitur aliquantulum ardore aestiuo, mense Octobri Romam profectus sum: vbi pro consuetudine mea cum præcipuis Medicis familiariter contraxi, præcipuè cum Gysberto Belga Medico præstantissimo, cuius opera & consilio aliquot iam Pontifices Romani ex ordine fuerunt vsi. Præter hæc Nosocomion frequetaui, officinas pharmacopolarum crebro accessi, eorumq; pharmaca & compositiones, ac Medicorum rescripta perspexi & considerauit. Quin & vrbis situm animaduerti, quem Galenus vt insalubrem & grauioris aeris causam damnat. Obseruauit etiam febres semitertianas, Hemitritæos vocatas, quas Galenus suo etiam tempore Romae frequenter fuisse scriptum reliquit. Et in vniuersum præter amplitudinem & maiestatem vrbis, præter augusta vetustatis monumenta, præter frequentiam & varietatem hominum: & deniq; præter turbam ac splendorem Sacerdotum, & ipsius Pontificis Maximi conspectum, non pauca, quae ad rerum cognitionem & nostrae scientiae noticiam pertinent, adeptus sum. Postquam Romae facietas me cepit, cogitauit Neapolin, atq; per Latium & Campaniam iter faciens, eas ipsas plantas Italicæ, quibus Galenus ipse olim Romæ degens vsus est, & Græcis plantis non multo inferiores esse scripsit, diligenter perquisiui & considerauit. Neapoli autem cum Pharmacopolis & Medicis aliquandiu conuersatus sum. Pharmacopolia cum primis ornata & benè instructa, eaq; quam plurimae sunt, quae non tantum ipsi vrbi inseruiunt, sed propter peritiam & artificium singulare condiendi radices, femina, herbas, fructusq; suas merces per omnes ferè Prouincias exportant: quae ratio condiendi etiam aliqua ex parte mihi fuit ostensa. Et certè Optimatibus, qui ta-

*Gysbertus
Belga.*

b liaes

lia emere solent, delectum aliquem præscribere possem. Postea Puteolis vidi Sulphuris viui, quod in multis officinis desideratur, integros montes, quos olim Phlægræos appellarunt. Vidi & varias Thermarum mixturas propè Baias, et in sinu Baiano propè Lacum Auernum vapores è terra prodeuntes: qui vim Thermarum propemodum superant. Membra enim resoluta caueris terræ immissa mirificè confirmant. Iucundum etiam mihi fuit locum Tabiarum contemplari, ad quem Galenus solebat mittere eos qui Romæ vitio pulmonis contabescabant. Nascuntur etiam circa Neapolin nobilia quædam genera vinorum, quorum sæpè Galenus meminit, quale imprimis est Falernum, Vesuvinum, Surrentinum, & alia quædam: quorum naturam, gustum & colorem, quântum fieri potuit, retinui, vt scirem quid Galenus sibi vellent dum istæ vinis, aut si desint his similibus aliquando nos vti iubet. His ita confectis ex Campania in Hetruriam reuersus sum, & Pisas me contuli: vbi IX. mensibus in singulis medicinæ partibus Præceptores optimi non mihi defuerunt. Inter quos Iohannes Argenterius aliquot mensibus in suis ædibus me familiarem habuit, vir summo ingenio præditus, & acer veritatis inuestigator. Cuncta enim sua non autorum sententijs temerè congestis, sed rationibus ex rei natura sumptis demonstrat. Deinde Vidus Vidius Florentinus, Regius olim Luteciæ Professor, & Chirurgiæ Hippocraticæ instaurator, non parum studia mea iuuat. Ita & Simon Portius Philosophus Neapolitanus, & Gabriel Fallopius rei Anatomica peritissimus, ac tandem Lucas Ghinus, qui in re herbaria & vniuersa materia simplicium Medicorum per Italiam non habet secundum: Horum nemo non & præceptoris, & amici in me officio functus est, quare non possum non honorificè apud vos ipsorum meminisse. Sed cum iam aliqua ex parte, quod in Italia quærebam, viderer

Iohannes Argenterius

Vidus Vidius

*Simon Portius
Gabriel Fallopius
Lucas Ghinus*

derer affectus esse, certo consilio in Galliam inde mihi fuit abeundum. In primis quidem vt et eius regionis doctissimos homines audirem, & eorum consuetudine qualemcunq; studijs meis accessionem facerem: Deinde cum in Italia & Italis ægrostantibus ad Italicam quandam rationem curandi assueuissem, & si recta in Germaniam rediissem, ea res in Germanis corporibus fortè fraudi mihi fuisset futura, consultum omnino visum est, vt Galliæ medicos adirem, & illorum in Gallicis corporibus curandi rationem obseruarem. Sunt enim Galli moribus, educatione, aëris temperie & viuendi ratione Germanis similissimi: vnde & iidem ferè morbi nascuntur, & eadem curandi ratio adhibetur. Postremò & plantas peculiare fert hæc regio, quæ magni sunt in medicina momenti: vt Stoechadem, Thymum, Epithymum, Rorem marinum, & Spicam quam Nardi vocant. Soluens igitur Pisis cum Iohanne Argenterio & literatis quibusdam hominibus per mare Hetruscum & Ligusticum Genuam nauigauit. Vbi cum eadem, quæ in cæteris urbibus, cum Medicis & Pharmacopolis egissem, iterum conscensa naue aliquot dierum spatio per mare Mediterraneum Mafsiliam perueni, & inde superatis Ostijs Rhodani ad fossas Marianas appuli, & in Montem Pessulanum concessi. Vbi tum primum non statim firmam sedem, sed paucis tantum diebus conqueui, & Prouinciæ, ac Lugdunensem Galliam terra peragraræ cœpi: partim vt medicos per ea loca celebres adirem: partim vt herbas, quarum ea Galliæ pars feracissima est, peruestigare, eas præsertim quas noster Dionisius sæpè nominatim in Gallia Narbonensi & montibus Mafsilienfibus nasci tradit. Ex monte igitur Pessulano per Auinionem, nobilem Prouinciæ urbem Mafsiliam denuo accessi: vbi cum aliquot diebus piscium marinorum mirabilem varietatem spectassem, & cætera cognitu digna perquis-

fuisset, vltra progressus ad oram maritimam, Malsienses mōtes itinere vnius diei conscendi, & in quādam loca incidi optimis herbis adeò clara & nobilia, vt Incolæ & Monachi, qui ad delubrum D. Magdalenzæ habitabāt, certo affirmarent, ex Mauritania, & ipsa Græcia, homines petitem herbas eo vsq; venire. Collectis igitur & obseruatis herbis, ex ijs locis per oppidum D. Maximini ad aquas Sextias, & inde Arelatum veni, quæ vrbs habet doctissimum Franciscum Valleriolam, cuius scripta de re medica non pauca & erudita extant, cum eo varia de nostra arte non sine vtilitate mea contuli. Deinde per Valentiam & Viennam, vrbes Allobrogum, iter Lugdunum institui, vbi duobus mensibus magno cum fructu permansi. Vidi cum varijs Medicis curationes diuersas & difficiles. Vidi & in eo totius Galliz Emporio mercium medicarum copiam & delictum. Lugduno verò secundo Rhodano rursus versus Prouinciam descendi, & reuersus sum in Montem Pessulanum: vbi sex ferè mensibus nihil, quod ad studia mea ornanda & iuuanda faceret, desideravi. Est enim integra ea Schola soli medicinæ studio exercitioq; dicata. Præcipui Medici sunt Squironius, Saporta, Honoratus, & Guilielmus Rondeletius: in cuius ædibus familiariter tanquam hospes, amicus, & discipulus vixi. Is eo tempore summo studio industriaq; in vniuersa Aquatiliū historia absolueda perficiendaq; erat occupatus: quos libros absolutissimos & immortalitate dignos iam in lucem dedit. Sunt in ea Schola optima nostræ artis exercitia. Frequentes de controuersis locis disputationes: summa rei herbariæ commōditas: Anatomicæ administrationes crebræ. Pisces & marina animalia cognoscendi oportunitas: Praxis frequens tam Chirurgiæ quàm reliquæ medicinæ: Pharmacopolia ita instituta, vt ad eam neq; Magistri neq; famuli admittantur, qui non latina suæ artis ratio-

Franciscus
Valleriola.

Medici montis
Pessulani.

rationem reddere possint. Nihil deest, nihil viciatū Medicis obtruditur, compositiones summa fide & arte miscentur inspectantibus Medicis ipsis vnà cum studiosis. Et has quidem in Pessulano monte habui studiorum occasiones. Transacta verò hęc me, quæ ijs in locis ferè nulla est, profectionem per nobiliores & præcipuas totius propemodum Galliz Prouincias & vrbes institui. Et primum quidem ac summum eius itineris consilium, sicut omnium mearum peregrinationum, fuit, vt ea quæ ad artem nostram vel ornandam, vel augendam & perficiendam pertinerent, studiosè quærerem & consecrarem. Primum ergo veni Carcafonem, hinc Narbonam, quæ Narbonensis Galliz caput est, & hoc tempore validissimum aduersus Hispanos propugnaculum: vbi ad radices Pyrenæi montis multa & diuersa herbarum genera inueni. Inde Tolosam progressus sum, quæ vrbs per se quidem populosa: Senatu tamen regio & publica Schola amplissima redditur. Vbi Simon Thomas, & Pacuuius, Medici excellentissimi, suo in me officio non defuerunt. Sunt & plures Medici illic, quos vidi & salutavi. Atq; ita per Aquitaniam profectus sum iter susceptum. Agendici in Iulium Cæsarem Scaligerum incidi, Philosophum & Medicum præstantem, ex quo cognoui, quæ non parum mihi profuerunt. Is Auicennæ libros præcipuos ex Pœnorum lingua in purum & tersum latinum sermonem conuertit. Agendico Burdigalam veni, quæ vrbs splendida & Ausonij Poëtæ patria est, & etiam hodie Gymnasio & Senatu regio decorata: vbi, quod quærebam, facile sum consecutus. Et illinc ad Promontorium Santonum deflexi, vbi copiam Absinthij Santonici, quod teste Dioscoride ab ea Prouincia nomen accepit, in natali solo libenter vidi. E Santonibus per Pictauorum Prouinciam iter mihi fuit, quorum vrbs, Pictauium, Academia & studijs clara est.

Simon Thomas.
Pacuius.

Iulius Cæsar
Scaliger.

Inde semper officij mei memor per ciuitatem Turonum & Aureliam, vrbes splendidissimas, transiens, tandem Lutetiam Parisiorum perueni, quæ vrbiū totius Europæ omnium maxima & amplissima iudicatur. In ea XV. mensibus continuis magno meo commodo versatus sum. *Jacobus Syluini.* Audiui Iacobum Syluium Medicum, annis, autoritate, doctrina & experientia præstantissimum. Amicum & beneuolum habui Iohannem Fernelium Medicinæ & Philosophiæ solide eruditum, vt exquisitissima eius scripta testatur. Cum Iacobo etiam Gupylo familiaris consuetudo mihi fuit, qui vir in veterum scriptis, quæ partim intercederunt, partim mendosa extant, restituendis & instaurandis multum operæ & laboris ponit. *Johannes Fernelius.* Iacobus etiam Hollerius Medicus magni nominis, & ceteri grægorij Medici non ignoti mihi fuerunt. Cum ijs enim semper habui quod agerem. Incidunt in tanta hominum multitudine varia & inaudita morborum exempla, & variæ curationes, quarum multis interfui medicorum in me beneuolentia fretus. *Jacobus Gupylinus.* Vidi & Chirurgica exempla rara & admiranda, & morbi Gallici, qui in ea vrbe quasi tyrannide quadam omnia occupauit, curationes diuersas, partim Empiricorum, partim Medicorum, partim eorum Chirurgorum qui literis eruditi sunt, inter quos Nicolaus Lambertus mihi per familiaris, valde excellit. Quin & à pestilentialibus febribus ea vrbs nunquam est immunis, contra quarum seuitiam multorum iudicia & efficacia remedia mihi fuerunt communicata. Incidimus cadauera quoq; multorum, qui dubijs morbis interierant, vt latentem mali causam depræhenderemus, & oculis conspiceremus. Ipse etiam in perpetuo artis exercitio versatus sum, multisq; meam operam præstiti, & in medicina facienda occupator, quàm desiderauis, semper fui. Cum enim Germanis innotuissem, existimauerunt illi quidem Germanum Medicum Germano

mano laboranti tutius & rectius consulere posse, quàm Gallum Germano. Vnde sæpe inuitum & aliàs occupatum ad ægros suos me pertraxerunt. Hoc etiam cum primis mihi profuit, quod habui hospitem Pharmacopolam valde peritum. In cuius officina omnium simplicium medicamentorum tam aridorum quàm viridum, nostratium & peregrinorum, delectum obseruauis, & notitiam ante partam confirmaui: præparationibus & mixturis ac compositionibus interfui. Omnes Schædas quas Medici pro varijs morbis in nostram officinam scripserunt consideraui, quam rem sentio mihi vehementer profuisse. Et quibus morbis accomodarentur partim ex ipsis medicamentis scriptis, partim ex famulis, qui medicamenta ad ægros deferebant, cognouis per eosdem famulos etiam de statu ægri, & quomodo medicamenta contulissent, certior fui factus. Non desunt in ea vrbe, qui artificiosis & Chymicis destillationibus generosa & efficacia quædam remedia parant, qui precibus & precio inducti mihi illud artificium ostenderunt, et in ea re, quantum per occupationes licuit, me exercuerunt. At cum iam satis diu Lutetiæ essem commoratus, & certas ob causas in Galliam Belgicam mihi esset transeundum, atq; itinera per Ambianates & Hæduos à militibus essent obsessa & occlusa, coactus fui per ambages euenire. Decedens autem Lutetia secundo flumine per Normandiam versus Oceanum Britannicum descendit, & primum Rotomagum fui delatus, vbi rerum mearum causa aliquot dies consumpsi, & postea Diepam accessi, vbi munitissimus Oceani portus est: ex quo cum nauim commodam nactus essem, in Britanniam traieci, sed meus aduentus in turbulentissima eius Regni tempora incidit. Pridie enim eius diei, quo appuleram, mors Edoardi Regis innocentissimi publicata est, & Angli iam pro imperio decertabant, ac omnia tumultibus bellicis miscebant,

ſcebant, quæ res multis diebus Londini me detinuit. Cùm verò compreſſa ſeditione rurfus tutum eſſet nauigare, nauis Belgicæ Oceani anguſtias commodis ventis tranſiui, vbi in continenti Caletium tutiſſimum Anglorum propugnaculum ſitum eſt. Ibiſdem ad marginem Oceani diuerſas plantas, & aliquot mihi antea nunquam viſas, conſpexi: Ex eo loco per Neoportam Bruggas & Gandauum Belgicas, vrbes illuſtres & elegantes iter faciens, Antuerpiam perueni: quæ inter Europæ Emporia cuncta facile principatum obtinet. Ibi duos meſes ea potiſſimum de cauſa hæſi, vt quæ Luſitanorum nauigatione ex India, Callectio, & Sinarum uſq; regione adferuntur talia viderem, qualia Antuerpiam perueniunt, præcipuè ſcilicet merces medicas recens exoneratas. In tanta enim copia delectus facile intelligitur, quid nimirum in ſuo genere optimum, quid deterrimum, quid integrum, quid viciatum, quid recens, quid inueteratum ſit: Quæ cognitio poſtea ad iudicanda & deligenda medicamenta perperuò prodeſt. Sunt enim ſclerati homines, qui aromata & alia medicamenta ſtatim ex ipſa nauis exempta adulterant, fucant, & corrumpunt. Quædam enim liquoribus conſpergunt, quædam omnino macerant, quædam in humidiori loco reponunt, vt plus ponderis contrahant, quædam certis coloribus tingunt, quædam aliarum rerum admixtione augent. Tale quiddam experiuntur Zingiberis, Caryophyllorû, Piperis omnia genera, Crocus, omnes ferè liquores et lachrymæ, & ipſum Saccharum, quæ vitia idè à paucis deprehenduntur, quod hæc integra & ſyncera pauci viderint. Pleriq; enim hoc tempore in herbis tantum perquirendis occupantur, & in ea re tanquam iucunda & obuia ſtudium & operam conſumunt, interim aromata, peregrinos liquores, lachrymas, & fuccos, atque terrarum ac metallorum varia discrimina, tanquam ad rem medicam non pertin-

pertinentia negligunt & ignorant. Sed cùm harum rerum cognitio domi comparari non poſſit, ſed varias & longinquas peregrinationes requirat, hi, quorum res non ferunt, vt peregrinentur, vena quidem digni ſunt: qui verò in vniuerſum hanc diligentiam tanquam ſuperuacaneam & curioſam vituperant, neq; ab ijs qui peregrè hæc viderunt doceri cupiunt, acerbius ſunt reprehendendi. Ego certè nactus qualemcunq; peregrinandi commoditatem hæc omnia ſumma diligentia, ſtudio, laboribus, moleſtijs, periculis, & vel rerum mearum ac valetudinis diſpendio, perſequenda eſſe duxi. Vt igitur plantæ virides in natalibus ſuis locis facile ſe obtulerunt, ita peregrinam & aridam materiam non niſi in frequentibus Emporijs potui indagare. Agri enim, Prata, Syluæ, Lacus, Montes & valles mihi plantas virides ſuppeditarunt. Venetiæ autem, Neapolis, Genua, Lugdunum & Antuerpia, Pharmacopolia bene inſtructa, materiam aridam & peregrina medicamenta exhibuerunt.

Cùm verò materia metallica omnium obſcuriſſima adhuc mihi deeſſet, cuius cognoscendæ per ea loca, quæ eo uſq; peragraueram, nulla mihi fuerat facultas, exiſtimaui omnino, ad abſoluendum ſimplicium medicamentorum circulum, præcipuas quoq; per Germaniam metallorum fodinas eſſe adeundas. Elapſa tamen peregrinandi occasione apud Belgas mihi hybernandum erat. Tranſegi ergo maiorem hyemis partem Louanij apud Hieremiam Brachelium Medicum ingenioſum & non vulgariter eruditum, vt oſtendunt etiam libri paſſim ab eo inuulgati. Deinde ad Aulam Cæſaris Bruxellas me contuli, vt quæ illic eſſet ratio medendi experirer, & cùm duobus meſibus Pharmacopæorum, Chirurgorumq; vrbis & Cæſarianorum Medicorû, præſertim Cornelii & Andreae Veſalij conſuetudine uſus fuiſſem, incunte iam vere rurfus ad iter me accinxim.

*Hieremias
Brachelium.*

*Cornelius &
Andreas Veſalij.*

L. GRILLI.

Lymburgum

Primùm ergo per Traiectum superius ad Eburones ascendi, & Leodij Lymburgum Medicum clarum salutavi, & fossiles carbones mirabiles, & bitumen acidum istic primùm non sine admiratione vidi. Exinde Aquisgranum accessi, vbi saluberrimi calidarum fontes sunt, & ab antiquissimis hominibus celebrati. Ibidem effoditur Cadmia natiua, qua æs aureo colore tingitur, & in Orichalcum commutatur, plusquam trécentis in ea vrbe officinis: In quo opere veram Pompholygem copiosè & pulchrè euolantem, & Cadmiam Capnitin in faucibus fornacum hærentem, Ophtalmica remedia apud veteres præstantissima, & hoc tempore plerisq; ignota, obseruavi & collegi. His ita animaduersis Duram iter faciens Coloniam properavi, quæ meo iudicio Vrbiũ Germaniæ moeniorum ambitu omnium amplissima est; vbi salutandis Medicis & inspiciendis Pharmacopæorum officinis aliquot dies consumpsi. Et cum in Saxoniam rei metallicæ causâ cogitarem, & rumore bellico per Catos atq; Vestualiam itinera omnia militibus infesta essent, per ambasges quidem longas, non tamen sine fructu, iter institui. Cõmissi enim me Rheno, & per Nouisium, Vvesaliã, Emericum, perq; Menapios secundo flumine ad Batauos vsq; descendi: vbi sinister Rheni alueus, & Mosâ fluuius coniunguntur, & ingentibus ostijs simul in Oceanum effunduntur. Perlustravi ergo præcipuas & ornatissimas Batauorum vrbes, Dodracum, Roterodamum, Delphtam, Hagium, Laidanum, Arlemium & Amsterodamum; memor interim perpetuò officij mei in perquirendis ijs, quæ ad artem nostram spectabant. Amsterodami autem conscendi nauim, & per mare Cymbricum versus Saxoniam nauigavi, & ingressus ostia Albis Hamburgû appuli. Hamburgo Lubecum profectus sum, quæ nitida admodum & polita vrbs est. Lubeco adij Lunenburgum; vbi mirabiles aquæ salis fontes sunt.

ORATIO.

10.

sunt: Vnde per Lunenburgica deserta Cellas, indeq; Brunsvigum, quæ Princeps, & vetus, & clara Saxonum vrbs est. Brunsvigo Goslariam perueni: vbi veteres & insignes fodinæ sunt, ^{Fodina Goslarienses.} quas Henricus Auiceps Cæsar Germanus excitauit: olim æs copiosum reddiderunt, hoc tempore plumbum nigrum & atramentum sutorium largissimè fundunt. Has fodinas vidit Albertus magnus Philosophus Germanus, qui memoriæ prodidit illic esse montem qui rotus nihil sit aliud quàm & Galena, hoc est, Plumbi nigri vena, qui mons certè in hodiernum adhuc diem conspicitur, & hactenus non paucos eius vrbs ciues locupletes fecit. Cæterum hæ fodinæ debent omnibus Medicis esse commendatissima. In ijs enim nascuntur remedia quædam præstantissima, & apud Græcos olim in summo precio habita, aded vt horum gratia Galenus ipse in Cyprum vsq; nauigauit. Ea verò sunt Chalcanti varia genera, Chalcitis, Sory, Misy, Melanteria, quæ, excepto Chalcantho, omnia multis sæculis fuerunt desiderata: nunc tamen in lucem reuocata & restituta meis auditoribus, Deo adiuuante, demonstrabo: & si visum fuerit in ipsas medicorum officinas cum alijs non paucis, quæ negligentia nostra perierant, quasi postliminio reducam. Cæterum autem ad Goslariam saltus protenditur ab Incolis Herciniæ nomen etiam hodie retinens: vbi multa nobilia & rara herbarum genera vidi. Ex ijs locis postea Magdeburgum, & inde Vvitebergam accessi, vt quæ isthic noua docendi ratio nuper emerisset animaduertentem. Posthæc æraria metalla Mansfeldina & Eyslebiana peruestigavi. Et Halæ scaturigines salis & bituminis subterranei genus, supra quod ipsa vrbs fundata est, cum admiratione consideravi. Cumq; Lipsiam venissem, in ita cum aliquot doctis hominibus amicitia, Torgam deflexi, vbi Christophorus Leuschnerus Medicus in Italia mihi familiaris, vnâ cum Pharmacopola pari studio & diligentia Hortum omni genere herbarum

c ij rum

L. GRILLI

rum instructissimum colunt, & in medicamentis metallicis conquirendis multum operæ ponunt, qua in re, & multa mihi communicarunt, & studium meum non parum iuuerunt. Misena, à qua vrbe prouincia illa nomen accepit, vidi & allocutus sum Iohannem Kentman eius Reipublicæ Medicum, eundem etiam in Italia mihi familiarem, & Georgium Fabricium doctissimum virum, qui præter alia de Romanis antiquitatibus librum euulgauit: Qui ambo in re metallica multa accuratissimè obseruata mihi ostenderunt. Supra Misenam Dresda est vrbs splendida & Principibus grata: vbi Næuium primarium Augusti Principis Medicum conueni. Inde Fribergum me contuli, & in antiqua, & in celebri vrbe metallica multa didici, obseruaui & collegi, quæ ad rei Metallicæ & Materiæ medicæ cognitionem ornandam & augendam plurimum valent, quæ omnia partim ex ipsis fodinis eruuntur, partim, dum excoquantur metalla in fornacibus & officinis constantur. Circa Bohemicos montes, quos Ptolemæus Sudetas videtur appellasse, varia deinceps loca metallica peragraui, scilicet Mariæpergum, Annæbergum, Vvolckenstainum, Irberesdorpium, Gayrum, Snepergum, in quibus omnibus, ne singula persequare, summo studio, labore diligentiaq; inuestigavi, & in meum thesaurum contuli ea, quæ ad materiam simplicium medicamentorum visa sunt pertinere: Veni ergo tandem ad doctissimum & clarissimum Georgium Agricolam Consulem & Medicum Chemnicensem, ad quem supra ducenta varia metallorum discrimina attuli, eumq; de multis in re metallica (de qua absolutissimos libros conscripsit) difficultatibus consului, multa cum eo disserui. Is pro suo candore, doctrina, & humanitate, in singulis egregiè satisfecit. Septem integros dies mihi dedit: metalla quæ attuleram mecum examinavit: quæ ipse multis annis & laboribus colligerat omnia ostendit, &

*Iohann. Kentman.
Georgius Fabricius.*

Næuium.

Georgium Agricola.

ORATIO.

11.

dit, & quæ deerant mihi liberaliter de suis communicauit. His ita peractis, salutato Agricola Iañum Cornarium, qui Zuiccuuix degit, accessi, insignem Græcorum scriptorum interpretem & Medicum clarum, cum quo de re medica multa disceptaui. Is interpretationes quasdam & lucubrationes suas, necdum publicatas, & summis laboribus ac vigilijs comparatas, mihi ostendit. Non procul ab ea vrbe mons est, qui perpetuo incendio (non aliter atq; temporibus Traiani Vesuuus in Campania) flagrat, & sulphureum quiddam, quod in medicina vsui est, eructat. Ex eo loco per Snepergum in Ioachimicam vallem descendi: vbi mensem vnum commoratus sum & cætera quæ in rebus metallicis mihi deerant adieci & collegi. Vidi etiam in Elbognano, ad fines Bohemiæ, Thermas olim à Carolo Quarto Casare nobilitatas & à Principis nomine Carolinas appellatas. Neq; verò alias vidi vsquam fontem adeò largum & feruentem ex eadem scaturigine simul & tanto impetu erumpere, vt in XII. canales diuisus ad duodecim Thabernas satis laundis hominibus aquæ ministret. Ex ea aqua lapides concresecunt siccandis vlceribus mirè efficaces. Ibidem verus Egram Oppidum acidi fontes sunt ad certa morborum genera saluberrimi. Cùm igitur per ea loca præterea non esset quod cum vtilitate obseruarem, per Egram & Norinbergam, cùm septimus iam ageretur annus, tandem Augustam sum reuersus: vbi cùm vix paucis diebus interquieuissem, ad Alpina metalla inspicienda & perlustranda mihi fuit abeundum: In qua profectioe supra Oenipontem vidi largam bituminis venam, quod in vsu loco Iudaici substitui potest. Vidi Halæ ad Oenum fluiuium integros & solidos montes ex sale natiuo & terra salsa compactos, in quibus aqua saluginem contrahit, & per aquæ ductus extra montem ad vrbe deriuata cortinis capacissimis in salem excoquitur

Iañus Cornarius.

Therma Carolina.

tur, cuius in Oceani & Maris Mediterranei litoribus condensandi ex marina aqua longè aliam rationem animaduerti. Hæc genera salis vsu & viribus multum differre deprehendi, sicut & fossilis ab vtroq; differt, quæ discrimina rei præsertim ad quotidianum victum necessariæ, medico non sunt ignoranda. Sed redeo ad profectiorem hanc postremam absoluendam.

In metallis Svazianis reperi multa, quæ in Saxonice fodinis non nascuntur. Svazio ad Ratemburgicas fodinas descendi, indeq; ad Kyczpilenses, & tandem ad Raurisianas vsq;, sub Tauro monte sitas, penetraui: vbi aurum & argētum effoditur. Superavi deinceps Taurum montem, in quo optimæ plantæ proueniunt, & in vallem Gasteniam descendi ad Thermas, quas eodem nomine Gastenias appellat, quarum aquæ nitidæ, puræ, & foedi odoris, quo naturales aquæ raro carent, expertes, præsentissimum plurimis morbis auxilium adferunt. Eram ex eo loco in Hystriam progressurus, sed hyemè in Alpibus inualescente, coactus sum per Salisburgum Augustam redire: In qua ciuitate partim in Nosocomio Fuggeriano, partim per urbem quindecim mensibus medicinam feci, simulq; ipsis Fuggeris generosis & magnificis Patronis meis fideliter, vt debui & quantum in me fuit, inseruiui: qui cum pro innata liberalitate & beneficentia sua me tandem in maturiori iam ætate constitutū adeo arctè & paucis hominibus obstrictum esse nollent, sed ad altiora cuperent prouehere, & si quid eximij consecutus fuisset à meis Præceptoribus, quorum optimos quosq; in hac arte habuisset, id non ad suam tantum, sed plurimorum adeoq; Reipublicæ vtilitatem conuertendum putarent, auctores mihi fuerunt, vt consensu illustrissimi nostri Principis in hac schola Medicinam docerem, vt nimirum res illas vtilis, præclaras, eximias, & nõ cuius obuias, quas per varias peregrinationes meas adeptus fuisset,

isset, non mihi soli putarem esse comparatas, sed doctis etiam & studiosis hominibus communicarem, quibus peregrinandi facultas denegata esset. Quod equidem pro mea virili libenter & studiose sum facturus, idq; cupio vt auditores de me sibi certò persuadeant & polliceantur. Iam de ratione studiorum meorum & profectiōibus meis satis videor dixisse, non certè eo consilio, vt ambitiosè meas peregrinationes apud vos tractarem aut nimium quiddam de me pollicerer: sed imprimis quidem, vt consilia & euentus studiorum meorum indicarem: Deinde vt vobis persuaderem, solidam vniuersæ medicinæ cognitionem non solum ex libris & priuatis cogitationibus, sed etiam multorum excellentium virorum conuersatione, peregrinationibus varijs, & rerum omnium & crebra inspectione comparari: præterea, vt, si quis fortè rei medicæ studiosus hoc meum peregrinandi institutum in hac quidem vicinitate (nec enim Græciam, nec Indiam adire licuit) imitari velit, haberet me præeunte viam & rationem, qua vtilis sibi redderet suas peregrinationes: Postremò cum simplicium medicamentorum hoc tempore doctrina & cognitio publicè mihi sit tradenda, volui eos, qui futuri essent auditores mei, cognoscere, quid per peregrinationes meas hac in parte profecissem, vt intelligerent summis his peregrinationum difficultatibus & molestijs, me sibi peperisse ea, quæ etiam domi in tranquillo ocio degentibus communicare possim, & se hac ratione alieni laboris, hoc est, meæ industriæ fructum percepturos, & sine periculo in rerum vtilium cognitione peritiores futuros.

Nunc igitur, si de medicamentorum simplicium doctrina & cognitione (Hæc enim altera institutæ orationis pars est) pauca quædam adhuc protulerò, dicendi finem faciam. Horum

ergo notitiam & obseruationem omnibus mortalibus esse laudabilem, vtilem, & iucundam, medicis verò etiam necessariam, nemo, vt opinor, negabit. Si quis enim ex infima plebe aliquot stirpes & alia remedia norit, apud ceteros eo nomine & laudem consequitur, & cunctis acceptior fit magisq; commendatus. Vulgus enim eos, tanquam ceteris hominibus, propter hanc cognitionem, sapientiores, suspicit & admiratur: cuiusq; enim conditionis hominibus hæc res utilis esse solet, plebi quidem, agricolis, messoribus, nautis, atq; alijs eius sortis hominibus, vt remedia ad subitos euentus inde petant: Theologis autem, vt Deum Opificem rerum per hæc pulcherrima opera contemplantur venerenturq;, & pietate quadam egenis ægrotantib; interdum succurrant. Audio enim olim Sacerdotes Medicinam vnà cum religione professos fuisse, quam consuetudinem imitati sunt hoc tempore duo Monachi, quos Romæ vidi rei medicamentariæ peritissimos, qui conscripta in Mesuen commentaria non contemnenda ediderunt. Philosophis porrò hanc etiam materiam esse dignam, ex eo perspicuum est, quòd maximiq; Philosophi eam attigerint, & cum laude tractarint. Nam vt præteream Thalem Milesium, Anaxagoram, Empedoclem, Anaximenem, Praxagoram, quos omnes sapientiæ studium cum Medicina coniunxisse constat. Zeno Philosophus Capparim, Pythagoras Bulbos, Chrysippus Brassicam nobilitauit. Ipse verò Aristoteles dum de primis & secundis qualitibus, de differentijs mixtionum & saporum discrimine disputat, quid aliud agit quàm quod huius negocij, id est simplicium cognitionis, fundamenta ponat? Deinde verò & ipsam rem herbariam iusto volumine (quamuis an eo autore scriptum sit multi dubitent) persecutus est, & rei metallicæ doctrinam post se reliquit. Aristotelis autem successor Theophrastus diuini ingenij & facundæ

Cognitio simplicium omnibus utilis.

Theologis ad quid conferat.

Philosophis prodest.

Aristoteles.

Theophrastus

eundæ suæ vim & præstantiam in hac materia tractanda potissimum posteris testatam reliquit. Nullum enim eius viri absolutius monumentum extat ijs libris, quos de stirpium natura conscripsit: qui cum excellenti ingenio & doctrina esset, sibi tamen gloriosum esse putauit si in hac materia cum laude versaretur. Cur enim Philosophi & sapientiæ studiosi omnesq; homines literati hæc sententiam non amplectantur, cum omnium ferè rerum cognitionem hoc studium comprehendat, & sine variarum rerum cognitione, (quæ omnibus hominibus laudabilis est & honesta) nemo Philosophus dici mereatur. Medicamentorum enim scientia nihil à rerum cognitione abest, quia nihil ferè vsquam est, à quo non remedium petatur. Nam medicamentorum appellatione, non tantum herbas, frutices, arbores, radices, cortices, ligna, liquores, lachrymas, succos, gummi, resinas, stipites, folia, flores, semina, fructusq; comprehendimus: sed etiam varia terrarum, lapidum, gemmarum & metallorum genera, atq; omnes animantes, quadrupes, bipedes, reptiles, volantes, natantes, earumq; partes, ossa, neruos, medullas, carnes, pinguedines, membranas, viscera, intestina, pelles, pilos, plumas, recrementa, vngues, fel, saliuam, vrinas, sanguinem, lac, & alia eiusmodi: quorum omnium cognitio amplissima est, & vsq; adeò latè se diffundit, vt vniuersa, quæ ex primis rerum elementis constant, complectatur. Hac amplitudine rei adductus Alexander Macedonum multa auri talenta Aristoteli ad peruestigandas animantium naturas & differentias contulit, non certè solùm ob curiosam & inanem cognitionem, sed etiam propter mortalium vtilitatem & commodum, vt scilicet ex cognitis iam animantibus partim quæ ad hominum valetudinem conseruandam, partim ad morbos depellendos facerent, peterentur. Prudenti hoc fecit Aristotelis consilio, qui & patre

Alexander magnus.

d medico

medico fuit natus, & reliquam suam doctrinam vniuersam ad hominum vtilitatem semper visus est referre. Quin & Roman Principes remediorum peritos per varias regiones magno sumptu alebant, vt simplicium medicamentorum cognitio, delectus & vsus comparatus, & ipsis tum vsui esset & simul ad posteritatem perueniret. Fuerunt & præterea maximi Reges, qui hanc cognitionem sibi laudi duxerunt, ad eò vt quidam propria sua nomina herbis, quarum species æterna est, imposuerint, vt hac ratione immortalitati sua nomina consecrarent, & simul perpetuæ posteritati eas herbas commendarent. Quis enim etiam hoc tempore non laudet Iubam Euphorbum quondam Mauritanie Regem, ob Euphorbium herbam & inuentam & de se appellatam? Et quis Euphorbium nominet vel cogitatione concipiat, qui non simul optimum Regem memoria completatur? Quis præterea non gratias habeat Gentio Illyricorum Regi pro Gentiana præstantissima herba inuenta? Taceo Mithridatem potentissimum Ponti & Bythinie regem, qui non solum Mithridatiam herbam, quam Scordium vocamus, ex se appellauit, sed in vniuersa simplicium medicamentorum materia peritissimus fuit, & ex ijs commixtis antidota quædam composuit, quæ magno mortalium commodo in hodiernum vsq; diem vsurpantur. Fuit etiam Arthemisia herba à Carie Regina Mausoli Regis vxore eiusdem nominis dicta. Nec deniq; puduit Lyfimachum Macedonie Regem, Lyfimachie nomen dare. Et ne putemus nostra ætate exempla deesse, non tædet Ferdinandum prudentissimum & optimum Regem, curiosè sectari cognitionem & naturam herbarum, fruticum, arborum, & præcipuè cerealium frugum, quarum peritissimus est, & de ijs cum Medicis, Agriculis, & alijs rerum studiosis crebrò differere solet. Hunc imitatur Cosmus Medices laudatissimus Hetrurie Princeps,

Princeps, qui in Pisano & Florentino suo horto, quorum vterq; varietate plantarum instructissimus est, paucas habet stirpes, quarum ipse & nomen & vires aliqua ex parte non norit. Ipsa etiam antiquitas huius rei præstantiam auget. Nullis enim seculis homines defuerunt, quibus hoc studium non aliquantulum fuerit curæ. In primis quidem medicamenta Dei Immortalis munus esse certum est. Ideò & Græci Apollinem Deum Medicinæ inuentorem esse credunt. Is enim primus antiquissimis temporibus vsum herbarum ad rationem medendi accomodauit. Hunc secutus Aesculapius filius, qui in herbarum notitia ad eò excelluit, vt Androgeam ab Atheniensibus interfectum viribus herbarum vitæ restituerit. Inde Chiron Centaurus, à quo Centaurium herba nomen habet, in ea cognitione claruit, qui omnes ante excidium Troie vixerunt. Quin & antiquissimi Græcorum Poète herbas memorant. Musæus enim Pollium celebravit, Hesiodus Maluam & Asphodelum extollit. Homerus Aegyptum à copia medicamentorum commendat, & idem de Nepenthe, Loto, & Moly mentionem habet.

Cum ergo res herbaria & medicamentorum notitia omni generi hominum omnibus ferè sæculis fuerit curæ, ornamento, & vtilitati, & hodierno etiam tempore esse dicitur, quanta ignominia dignus censeri debet medicus huius rei imperitus? Cum præsertim post hominum genus non pauca etiam animantes medicinas sibi vtilis cognoscant, & ijs vbi res postulat vtantur. Cerui enim annuum tædium primo vere deuoratis serpenticibus purgant. Capræ syluestres infixas sagittas dictamno eijciunt. Hirundines occæcatis pullis Chelidonio visum restitunt. Canes male habentes gramine sibi medentur, & vulnera studio se lambendo sanant. Mustela cum serpentibus dimicatura rutam gustat ac ore gerit: Ita aliæ animantes alijs atque alijs mede

*Studium rei
herbarie an-
tiquis comen-
datum.*

*Bruta simpli-
cibus medica-
mentis dele-
stantur.*

*Ferdinandus
Imperator.*

*Iucunditas hu-
ius studij.*

lis à natura edoctæ vtuntur. Cùm verò & ipsa rerum admiratio non careat iucunda quadam voluptate, multæ sunt in medicina Pharmacorum facultates admirabiles, abstrusæ & diuinæ: quæ cognoscentibus cum admiratione simul magnam pariunt delectationem. Quis enim non cum admiratione delectetur, si videat certa remedia, vel manu retenta, vel appensa, vel tantum etiam in conspectum adducta, protinus effluentem sanguinem cohibere? Quædam intra paucas horas tela è profundo corpore euocare? Alia capiti admota inexpugnabilem somnum prouocare, & contra, alia perpetuo hominem vigilem detinere? Alia collo appensa imperum comitialis morbi statim compefcere, alia verò alijs atq; alijs facultatibus mirandis præstare, in quibus diuinum quiddam subesse necessum est. Horum notitia & iucunda est, & animum quietum reddit, si his quasi præfidijs cognitis ad singula morborum genera quis instructus est. Prætereo iucunditatem, quæ ex stirpium, herbarum, fructuum, & florum ornatu, varietate, pulchritudine, & gratissimo aspectu percipitur, sine quibus nulla amænitas, nullæ illecebræ, nulla exquisita voluptas hominibus parari potest. Quod testantur Tempe Thessalica, Horti Alcynoi, Musarum lustra, & in floribus colligendis ac fertis nec tendis deliciæ. Quid dicam de ingenti huius cognitionis vtilitate? Siue enim calidus incidat morbus, siue frigidus, siue humidus, siue siccus: siue materia aliqua copiosa corpus infestet, siue totum corpus, siue aliqua eius pars debilis sit & laboret, qui peritiam simplicium remediorum habet, tanquam ex promptuario quodam & copiarum cornu ad singula corporis vitia certa auxilia proferre potest, quæ calefaciant, refrigerent, humectent, siccant, materiam abundantem minuunt, corruptam expurgent, crassam extenuent, tenacem incidant, adhærentem abstergant, bilem reprimant, melancholiam inuale-

inualecentem cohibeant, pituitam molestant coërceant, dolores mitigent, tumores discutiant, dura emolliant, obstructa aperiant, impeditam aluum subducant, menses suppressos moueant, redundantes suppriment, difficiles partus expediant, stomachum infirmum roborent, deperditas vires restituant: & denique quicquid laborat ei paratum remedium afferant, & multos bonos viros superstites Reipublicæ conseruent. Ex eadem materia culina instruitur, omnis generis condimenta & grati saporis miscentur, ad eò vt omnis, quæ in cibo suauitas est, hinc concilietur. Simplicibus certè Pharmacis eo etiam nomine maxime studendum est, quòd in vsu medico ad morbos profligandos plerumq; simplicia compositis efficaciora sint, quia integra sunt, nulla mixtione impedita, & naturæ gratiora quàm naufragæ & temerariæ quorundam compositiones minimè necessariæ, sed ad ostentationem comparatæ. Vnde videas optimos quosq; medicos quàm simplicissimis remedijs vti, idq; felici & magno successu: neq; enim natura ita oneratur & obruitur, & æger precio & sumptu immodico leuatur, & plus consequitur vtilitatis: Medicus vero laudem & existimationem sibi conciliat. Etiam si verò res omnino postulet compositum medicamentum, tamen ne id quidem temperari & misceri potest, nisi ab eo qui absolutam habuerit simplicium cognitionem. Is enim vel pauca, quorum vim & naturam exactè norit, componet, quæ vt ingenti malo longè facilius succurrent, quàm numerosæ illæ compositiones, in quibus raro abest error & temeritas. Quis enim in tanta remediorum confusione singulorum, quæ miscentur, causas indicare potest? necessè igitur est cæcum, fortuitum, sine scopo & viribus remedium fesse. Hinc videmus eos, qui crebro compositis, præsertim numerosis & temere congestis vtuntur, & simplicium sunt imperiti, plerumq; consiliorum su-

Simplicia compositis efficaciora.

Vfus compositorum periculosus.

orum in medendo rationem reddere non posse, sed Medicos fluctuantes, temerarios & fortunæ subiectos esse, & interdum, si feliciter succedat, tanquam cæcos scopum attingere. Si enim remedium, cuius vim ignorant, fortè respondeat, id non ratione & consilio, sed fortuito contingit. Quamobrem tutissimum est, vel ipsis simplicibus probè cognitis & vsu exploratis separatim & solis uti, ut certè, si res composita requirat, ea ex quàm paucissimis efficacibus & notis deliberata ratione & certo consilio miscere. Neutrum verò horum præstabit, qui in simplicium remedium noticia non accurate fuerit exercitatus. Quorum certè cognitio aded necessaria est, ut si ea desit iam & Medici officium & ægrorum curatio cesset. Neq; enim omnia mala victus rationi cedunt. Qui ergo rei medicamentariæ ignarus est, huic consultum est, ut Medicum non se profiteatur. Cùm enim morbis medeamur auxilio medicamentorum, is certè cui ignota sunt medicamenta, ut destituitur facultate & instrumento medendi, ita medici appellatione prorsus est indignus. Artifices enim decet, ut suæ quisq; artis materiam noscat & habeat perspectam. Ut enim pictor, qui coloribus caret, pingere & suo officio fungi nequit: ita Medicus non habet, quo ægrum iuuet, si medicamenta desint. Et vicissim, ut impudenter faceret, qui pictorem se venditaret, si nec de coloribus ratiocinari nec eos temperare & commiscere nosset: Ita Medicum qua fronte se appellabit, qui medicamentorum neq; nomina tenuerit, neq; vires, neq; usum? Aut qui de viribus & vsu libros tantum legit, res verò ipsas nunquam oculis conspexit, sed tanquàm Chymeras quasdam sibi imaginatur, nec legitimum usum callet: quorum certè vereor ne plures sint, quam credi possit. Neq; vero doctos hac ratione lædo, sed imperitorum incitiam damno. Noui ego Medicos magnæ apud plebem existimationis,

tionis, qui Pharmaca nunquam sibi visa quotidie Pharmacopæis paranda præscribunt, & illorum ac Anicularum fidei committunt, stupiditate & ignorantia pudenda, & publicis legibus punienda. Sunt enim quos vidi, qui ne semina quidem sceniculi, cumini, cari, & anethi, culinarijs ministris notissima dignoscerent. De aromatibus pègrinis, succis, gummi & fructibus taceo, quorum nomina decantata per omnes libros ipsis notissima sunt, rerum verò ipsarum delectum, nec intelligunt, nec curant, neq; per somnium quidem viderunt. Ne verò & nostri auditores hanc ignorantiam incurrant, ego quantum in me erit vna cum Præceptoribus & collegis meis peritissimis, diligenter cauebo, modò ut nos præceptorum, ita & ipsi, quod speramus, vicissim discipulorum officio studiosè fungantur.

* *

*

